

TEINE PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2021

Mt 16:24–27 (Õp 30:7–9; 1Tm 6:6–12)

24 Siis Jeesus ütles oma jüngritele: «Kui keegi tahab käia minu järel, siis ta salaku oma mina ja võtku oma rist ja järgnegu mulle!

25 Sest kes iganes tahab päästa oma elu, kaotab selle, aga kes iganes kaotab oma elu minu pärast, leiab selle.

26 Sest mis kasu on inimesel, kui ta võidaks terve maailma, oma hinge teeks aga kahju? Või mis oleks inimesel anda ära oma hinge lunahinnaks?

27 Sest Inimese Poeg tuleb oma Isa kirkuses koos oma inglitega ja siis Tema tasub igaühele selle tegusid mööda.»

Sissejuhatus

Esimese evangeeliumi autoriks on kiriku pärimuse järgi Alfeuse poeg Matteus, kelle Jeesus kutsus apostlite hulka Kapernaumas, kus ta pidas tõlneriametit (Mt 9:9). Pärast Jeesuse taevasseinemist tegutses Matteus esialgu Palestiinas; tema hilisema elu kohta meil kindlad teated puuduvad. Kiriku traditsioon märgib paikadena, kuhu ta oma kuulutustööga jõudis, Etioopiat, Pärsiat ja Partiat, kus ta olla ka märtrina surnud.

Vana pärimuse järgi kirjutanud Matteus oma evangeeliumi esmalt aramea keeles, hiljem olla see tõlgitud kreeka keelde. Evangeeliumi tekkeajaks peab varasem pärimus aega enne Jeruusalemma piiramist ja hävitamist aastal 70, uuemad autorid nihutavad evangeeliumi tekkeaja enamasti sellest hilisemaks (väites ühtlasi, et evangeeliumi autor on teadmata).

Üheks Matteuse evangeeliumi silmatorkavaks jooneks on Vana Testamendi prohvetikuulutuste täitumise rõhutamine. Sellest võib järeldada, et Matteusele oli oluline oma kaasmaalaste – ja usukaaslaste – veenmine selles, et Jeesus on tõesti töötatud ja oodatud Messias. Teisalt on Matteuse evangeeliumis selgelt tajutav universaalsuse-taotlus, mis kinnitab, et ligipääs Kristuses ilmunud armule on avatud kõigile rahvastele.

Viimasest tunnistab ka Jeesuse sugupuu kohe evangeeliumi alguses. Kuigi see algab sõnadega «Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu» (Mt 1:1), ei ole selle eesmärgiks mitte ainult kinnitada Jeesuse juriidilist põlvnemist Taaveti kuninglikust soost, vaid rõhutada, et Jeesus on «Aabrahami poeg», s.t toosama töötatud Seeme, kelle nimel «õnnistavad endid kõik maailma rahvad» (1Ms 22:28; vrd Gl 3:8).

Selle universaalsuse-taotlusega sobituvad suurepäraselt ka Matteuse evangeeliumi lõpusõnad: «Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke

jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.» (Mt 28:18–20)

Laias laastus jaguneb Matteuse evangeelium kolmeks¹:

Mt 1:1–4:16	sissejuhatus ja ettevalmistus;
Mt 4:17–16:20	Jeesuse tegevus Galileas;
Mt 16:21–28:20	Jeesuse teekond Jeruusalemma, kannatused, surm, ülestõusmine ja taevasseminemine.

Matteuse jutustamislaad ei jäta muljet, nagu üritaks ta uskmatut või kõhklevat lugejat veenda, vaid pigem on tegemist selgitava ja õpetusliku tekstiga, mis on mõeldud juba olemasolevale kristlikule kogudusele, kes on juba ära tundnud või just ära tundmas oma kutsumust missiooniks kõigi rahvaste juures. Nii on, nagu öeldud, Matteuse evangeelium ühelt poolt üsna «juutlik» tekst oma rohkete Vana Testamendi tsitaatidega, teisalt aga – ka nendesamade tsitaatide valikut arvestades – avatud ka paganaille.

Suurepäraselt näitavad neid mõlemat poolt Jeesuse avaliku tegevuse alguse kohal seisvad prohvet Jesaja sõnad: «Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!» (Mt 4:15j; vrd Js 8:23–9:1), millele evangelist lisab: «Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: «Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!»» (Mt 4:17)

Keelelisi märkuseid

Siis² – τότε – võiks tõlkida ka «selsamal ajal», kuna järgnev on otseselt seotud eelnevalt toimunuga.

Jeesus – ὁ Ἰησοῦς – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest יהושוע ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Jüngritele – τοῖς μαθηταῖς – sõna μαθητής – «jünger», «õpilane» – tuleneb verbist μαθηάω – «õppima», «teadmisi omandama», ka «[tundma] õppima», «mõista/arusaada püüdma».

¹ Üks huvitav võimalus Matteuse evangeeliumi algusosa ülesehituse vaatlemisel on selle võrdlemine viie Moosese raamatuga: Mt 1 – alguslood (1Ms); Mt 2 – pagendus Egiptuses ja naasmine (2Ms); Mt 3 – Seadus (3Ms; vrd Mt 3:15); Mt 4 – kõrbes (4Ms); Mt 5–7 – Uus Seadus (5Ms).

² EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus see sõna lause alguses puudub.

Käia minu järel – ὁπίσω μου ἐλθεῖν – võiks tõlkida ka (nagu 1968. aasta piiblitõlkes): «minu järele tulla».

Väljend ὁπίσω μου on Jeesuse ja Tema jüngrite vahekorra kontekstis äärmiselt olulise tähendusega, kuna just seda väljendit kasutades kutsus Jeesus jüngrid ennast järgima: δεῦτε ὁπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων – «Järgnege mulle ja ma teen teist inimesepüüdjad!» (Mt 4:19)

Peaaegu samu sõnu oli Peetrus kuulnud vahetult enne siin öeldut: ὕπαγε ὁπίσω μου Σατανᾶ – «Tagane, vastupanija!» või «Tagane minust, saatan!» (Mt 16:23)

Siis ta salaku – ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν – sõna ἀπαρνέομαι tähendab «lahti ütlema», «loobuma», «ära salgama», ka «[oma huvisid] unustama».³

Oma mina – ἑαυτὸν – «iseennast».

Võtku – ἀράτω – sõna αἶρω tähendab «üles tõstma», «enda peale võtma», «ära kandma».

Järgnegu – ἀκολουθεῖτω – sõna ἀκολουθέω tähendab «[kellegi] järel käima», «[kedagi] saatma», «[kellegi] järgijaks saama/hakkama». Erinevalt kahest eelnevast verbist («salaku», «võtku») on «järgnegu» originaalis oleviku ajavormis, mis kreeka keeles tähistab jätkuvat tegevust, niisiis võiks tõlkida ka «jätkaku minu järel käimist» või «käigu edasi minu järel» või «peab püsivalt käima minu järel».

Päästa – σῶσαι – sõna σώζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama».

Oma elu – τὴν ψυχὴν αὐτοῦ – «oma hinge».⁴

Kaotab selle...kaotab oma elu – ἀπολέσει αὐτήν...ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ – sõna ἀπόλλυμι tähendab «hävitama», «purustama», «ära kaotama», «tapma», «hukkama», aga ka «laostama».

Leiab – εὕρησει – sõna εὕρισκω tähistab eeskätt taolist leidmist, millele ei eelne otsimine, vaid mis pigem sünnib ootamatult, hea õnne peale⁵, teenimatult.

Lunahinnaks – sõna ἀντάλλαγμα tähendab «vahetuskaup», «vastutasu», «luna».

³ Sama sõna kasutatakse hiljem, kui kõneldakse, kuidas Peetrus salgas kolm korda Jeesuse.

⁴ Kuigi sõna «hing» võib kasutada sõna «elu» sünonüümina, oleks õige jääda ka siin, nagu järgnevas salmis, võimalikult täpse tõlke juurde ning jätta tõlgendamine lugeja hooleks. Uues Testamendis ei tähista ψυχή mitte niivõrd elu ega hinge vastandina ihule, kuivõrd pigem inimisiku tervikut, võib-olla koguni olemust.

⁵ Meenutagem siinkohal Archimedese kuulsat vanniskäiku.

Kirkuses – ἐν τῇ δόξῃ – sõna δόξα tuleneb verbist δοκέω – «arvama», «mõtlemine», «[kellestki midagi] pidama» – ja tähendab «arvamus», «hinnang», tähistades sellest tulenevalt ka kellegi väarikust, auväarsust, hiilgust, sära, majesteetlikkust, aulisust.

Inglitega – τῶν ἀγγέλων – sõna ἄγγελος tähendab «sõnumiviija/-tooja», «ingel».

Tasub – ἀποδώσει – sõna ἀποδίδωμι tähendab «tagasi maksma», «ära maksma», «hüvitama», «taastama», «tasuma (nii heas kui halvas mõttes)».

Selle tegusid mööda – κατὰ τὴν προᾶξιν προᾶξιν αὐτοῦ – sõna προᾶξις – «tegu», «tegemine», «teguviis», «tegutsemisviis» – tuleneb verbist πράσσω, mis tähistab eeskätt millegi regulaarset tegemist, millegagi tegelemist, millegi harrastamist või teostamist.⁶ Eesti õigekeelsussõnaraamatu järgi on *praksis* «(vabakutselise erialane) tegevus».

Sisuline analüüs

Kuueteistkümmes peatükk juhatab sisse Matteuse evangeeliumi viimase peaosaga, mille sisuks on Jeesuse rännak Jeruusalemma ning Tema kannatamine, ristisurm ja ülestõusmine. Murdepunktiks on Jeesuse Messiaaks tunnistamine Peetruse poolt (Mt 16:13–20) ning esimene ettekuulutus surmast ja ülestõusmisest (Mt 16:21) ühes sellele järgneva Jeesuse ja Peetruse kahekõnega (Mt 16:22–23), mis läheb üle pöördumiseks kõikide jüngrite (ja Jeesuse jüngriks saada soovijate) poole.

Ilmselt ei ole juhuslik, et see on just Peetrus, kes kõigi teiste nimel Jeesuse Messiaaks tunnistab – mitte liha ja vere, vaid taevase Isa ilmutusest valgustatuna (Mt 16:17) – ja kellele Issand annab töötuse, et temast saab sellesama tunnistuse kehastusena kalju, mida ei suuda kõigutada isegi põrgu rünnakud (vrd Mt 16:18), ent kes samas näitab oma nõtrust, küündimatust, isegi vääritust, kuna ta ei mõista, milline on Jeesuse missioon ja Isa tahtmine, nii et Issand peab teda lausa põrguvürstiga võrdlema (vt Mt 16:23, mille sõnasõnaline tõlge ei ole mitte nagu 1997. aasta redaktsioonis «Tagane, vastupanija!», vaid nagu 1968. aasta tõlkes «Tagane minust, saatana!»⁷).

Kuigi veidi hiljem satuvad samasugusesse olukorda kaks teist jüngrit, Sebedeuse pojad Jaakobus ja Johannes (vt Mt 20:17–28), on siin oluline, et tegemist on just Peetrusega kui kõigi apostline «kõneisikuga»: ei Jeesust Messiaaks tunnistades ega kohemaid sisuliselt salates (NB! küllap ei ole juhuslikud ka Jeesuse sõnad enda ärasalgamisest, mis leiavad kõhedusttekitava vastukaja hiljem, kui Peetrus oma Issanda kolm korda ära salgab) ei kõnele Peetrus ainult iseenda, vaid ka ülejäänud jüngrite nimel. Jah, Peetrus on kalju, ent ainus, mis hoiab seda kaljut kõikumast ja langemast, on Jeesuse jälgedes püsimine.

⁶ 1739. aasta Piiblis: «temma töö järrele»; 1968. aasta piiblitõlkes: «tema tööd mööda».

⁷ Või hoopis: «[Kasi] tagasi minu järele, sina saatana sigidik!»

Vahetult pärast Peetrusele öeldud karme (aga samal ajal lootustandvaid) sõnu pöördub Jeesus kõikide jüngrite poole, seades nad silmitsi neid ees ootava tegelikkusega (kui nad tahavad jääda Tema juurde) ning näidates, et see, mida Ta oli kuulutanud ette omaenda tulevikku silmas pidades – et Ta peab «palju kannatama...ning tapetama» (Mt 16:21) –, käib ka nende kohta: «Kui keegi tahab käia minu järel, siis ta salaku oma mina ja võtku oma rist ja järgnegu mulle!» (Mt 16:24)

Originaalis kasutatakse siin enda salgamise ja risti kandmise kohta ühekordset tegevust väljendavat grammatilist vormi, millega tähistatakse vajadust teha üks kord ja alaliseks konkreetne otsus. Jeesusele järgnemise või Tema järel käimise nõue on aga esitatud oleviku ajavormis, s.t jätkuva (ja senist jätkava) tegevusena, mida võib mõista hoiatusena, et mingit muud võimalust oma hinge leidmiseks ja alles hoidmiseks ei ole.⁸

Nagu juba viidatud, võib Jeesuse sõnades enda ärasalgamisest vähemalt oletada vihjet sellele, et tuleb aeg, mil Peetrus (ja sisuliselt ka teised jüngrid, vähemalt enamik neist) ei salga mitte iseennast, vaid ütlevad lahti oma Issandast – selleks, et vältida Tema järel käimist justnimelt Tema kannatustes ja ristiteel (s.t siis, kui Ta inimesena nende solidaarsust kõige enam vajaks – vrd ka Mt 26:36–45). Viimase eestikeelse tõlke «oma mina salgamisel» on ehk liiga moraliseerivalt «oma isekusest võitusaamise» kõla – Jeesus peab siin pigem silmas valmisolekut unustada oma heaolu, mugavus, julgeolek ning olla valmis kõikvõimalikeks katsumusteks ja kannatusteks. Ning järgnevaid sõnu silmas pidades kindlasti ka alanduseks ja häbiks.

Sõna ψυχή – «hing» – tõlgitakse Uues Testamendis tihtipeale sõnaga «elu», ja sisuliselt on see kahtlemata õige. Siiski ei tohi selle all mõista mitte niivõrd bioloogilist elu, kuivõrd «elushinge» ehk inimesikut tervikuna, tema [tegelikku] olemust, teadlikku mina ning kõike, mis kuulub inimeseks olemise ja n-ö täisväärtusliku elu juurde (kõike, mis me oleme ja mis meil on). Niisiis ei tähenda oma elu päästmine/säästmine või kaotamine mitte lihtsalt [ihulikku] surmast hoidumist või suremist, vaid eeskätt selle säilitamist või sellest ilmajäämist, mis inimene ise on ja mis teeb ta elu elamisväärseks.

See aitab ka mõista, mida Jeesus peab silmas, kui Ta ütleb, et «kes iganes kaotab oma elu minu pärast, leiab selle» (Mt 16:25), kuna mitte miski ei inimeses endas ega tema elus ole väärt, et selle nimel loobuda Jeesusest – veelgi enam: ilma Jeesuseta ei saa inimese elus ega temas endas olla midagi jäävalt väärtuslikku, Temas omandab see kõik aga mõõtmatu väärtuse. Seni, kuni inimene ei ole leidnud Jeesust (kes on Elu ise) ega otsustanud Tema kasuks, ei ole ta tõeliselt elanudki, vaid on surnud; tegelikult ei ole tal kaotada mitte miskit – küll aga on tal võita kõik.

⁸ Sarnaselt sellele, mida Peetrus Johannese evangeeliumis väljendab sõnadega: «Issand, kelle juurde me peaksime minema? Sinul on igavese elu sõnad.» (Jh 6:68)

Isegi kogu maailm ei tähenda mitte midagi, sest kes on surnud, see on surnud: kui sa oled jäänud ilma oma hingest, siis ei ole sul kasu ei rikkusest, aust ega mingitest muudest näilistest hüvedest – ning selleks, et oma hinge tagasi saada, ei piisa kogu ilmamaa rikkustest, sest «mis oleks inimesel anda ära oma hinge lunahinnaks» ... (Mt 16:26)

Edasi ütleb Jeesus midagi, mis näib olevat vastuolus arusaamaga «üksnes armust» õndsakssaamisest: «Inimese Poeg tuleb oma Isa kirkuses koos oma inglitega ja siis Tema tasub igaühele selle tegusid mööda.» (Mt 16:27) Jättes siinkohal kõrvale võimaliku diskussiooni *sola gratia* üle tuleb tõdeda, et tegemist ei ole kuigi hea tõlkega. Pigem võiks eelistada varasemaid tõlkeid, mis ei kõnele mitte inimeste «tegudest», vaid nende «tööst» (kreeka keeles πρᾶξις).

Veelgi õigem oleks rääkida inimese elu- ja tegutsemisviisist, s.t tegelikult – eelnevat silmas pidades – valikust, mille inimene teeb: ta kas otsustab loobuda iseendast ja järgida Jeesust, minnes nõnda surmast ellu, või loobuda arvatava elu nimel Jeesusest, kaotades seeläbi kõik. Tegemist on millegi meile kõigile äärmiselt lähedasega, kuna just selliseid valikuid me teeme päevast päeva, tihtipeale ohverdades vähemagi kui läätseleeme eest märksa rohkem kui isegi esmasünniõiguse (vrd Hb 12:14–17).

Niisiis ei tule Inimese Poeg oma inglitega mitte inimeste häid ja halbu tegusid loendama ega kaaluma, vaid annab igaühele vastavalt sellele, millise valiku keegi on ise teinud. Sama sõna (ἀποδίδωμι – «tasuma», «ära/tagasi maksma») kasutatakse näiteks tähendamissõnast viinamäe töölistest (Mt 20:8), ja ka seal ei maksta tasu mitte kellegi poolt tehtud töö hulga või kestvuse põhjal, vaid viinamäe omaniku headusest ning ainult ühest kriteeriumist lähtudes: tasu saavad need, kes on järgnenud isanda kutsele.

See ei tähenda, nagu poleks üksikud teod olulised. Pigem tähendab see, et üksikute tegude olulisus seisneb muuhulgas ka – või koguni eeskätt – selles, et nad kasvavad välja ja annavad tunnistust inimese põhimõttelistest eluvalikutest ja käidava tee suunast.

On tähtis tähele panna, et Jeesus ei esita Mt 16:24–27 mitte eeltingimusi jüngriks saamisele, vaid näitab teed, mida Tema jüngrid peavad koos Temaga (Tema järel) käima. Nii nagu Inimese Poeg *peab* minema Jeruusalemma, *peab* palju kannatama ning *peab* surema, enne kui Ta kolmandal päeval surnuist üles tõuseb, nii *peavad* ka Tema jüngrid ennast ära salgama ja risti kandma, kui nad tahavad (jätkuvalt) Jeesuse järel käia ja elu pärida. Teist võimalust ei ole – miks, seda teab päriselt üksnes Jumal, kuigi ka meie võime seda vähemalt pisutki aimata.

Aimata peamiselt seeläbi, mida Jeesus ise ütleb: selleks, et võiksime «leida oma hinge» ehk selle, mis on tõeliselt väärtuslik ja jääv nii meis endis kui elus üleüldse, peame

esmalt kaotama selle, mida oleme seni ekslikult väärtuslikuks (kui ka mitte jäävaks) pidanud, ent mis tegelikult ei ole mitte elu, vaid surm.

See ei tähenda üleolevat põlgust kõige maise suhtes, «sest kõik, mis Jumal on loonud, on hea ja miski pole taunitav, mida võetakse vastu tänuga, sest seda pühitsetakse Jumala sõna ja palve läbi» (1Tm 4:4j). Küll aga tähendab see, et kõik, mis ei juhi meid Kristuse juurde – või veelgi hullem, mis meid Temast lahutab –, viimselt isegi Jumala enda Seadus, mis on iseenesest «püha, õige ja hea» (Rm 7:12), toob meile viimselt surma. Ning vastupidi: kõik, mis aitab meil «kasvada Kristuse poole» (vrd Gl 3:24), toob meile ülirohke armu ja viib meid Tema läbi igavesse ellu (vrd Rm 5:20j).

Mis kõige olulisem: ühelgi inimesel ei ole küll midagi anda oma hinge lunahinnaks, ent tal ei olegi vaja midagi anda, sest Inimese Poeg ise on tulnud ja andnud «oma elu lunaks paljude eest» (Mt 20:28).

Jutluseks

EELK Kirikukäsiraamatu Jumalateenistuste käsiraamatu järgi on teise Nelipühale järgneva pühapäeva teemaks «Kaduvad ja kadumatud aarded». Sissejuhatavas tekstis öeldakse muuhulgas: «Rikkuste ihaldamine juhib isekusest kasvavatele tegudele, Jumala armastus juhib Tema tahte kohasele teenivale elule.»

Keskajast pärineva, eeskätt Põhja-Euroopas levinud traditsiooni järgi esimeseks pühapäevaks pärast Kolmainupüha nimetatud pühapäeva Evangeeliumiks (Lk 16:19–31) oli Jeesuse tähendamissõna nimetust rikkast mehest ja vaesest Laatsarusest, mida EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi loetakse esimesel lugemisaastal, nagu ka traditsioonilist Epistlit (1Jh 4:16–21), mis kõneleb jumala- ja vennaarmastuse lahutamatust ühtekuuluvusest.

Kolmanda lugemisaasta Vana Testamendi lugemine (Õp 30:7–9) toob meieni Aguri palve, et Jumal hoiaks temast eemal pettuse ja vale ning säästaks teda nii rikkusest kui vaesusest, sest need mõlemad võivad teda patule ahvatleda.

Epistlik (1Tm 6:6–12) on kolmandal lugemisaastal apostel Pauluse manitsus hoiduda rahaahnusest ja lootuse panemisest maisele rikkusele ning püüda selle asemel elada õiguses ja jumalakartuses, põgenedes kaduva eest ja võideldes head usuvõitlust.

Kuigi pühapäeva Evangeeliumi võib käsitleda Vana Testamendi lugemisest ja Epistlist lähtudes samuti eeskätt maiste ja taevaste või kaduvate ja kadumatute aarete temaatika kontekstis, oleks ainult sellele keskendumine niivõrd olulise teksti suhtes ülekohtune, kuna tegemist on sissejuhatusega Matteuse evangeeliumi viimasele ning tähtsaimale põhiosale, mis kõneleb Kristuse kannatustest, surmast ja ülestõusmisest.

Evangeelium näitab selgelt, et Jeesuse tee on ka Tema jüngrite tee, ning siin ei ole tegemist mitte niivõrd kõlbelise valikuga, kuivõrd küsimusega valmisolekust loobuda absoluutselt kõigest (mitte ainult halvast, vaid ka kõigist võimalikest, isegi Jumala enda käest tulevatest maistest hüvedest) ning koos Kristusega kannatada ja surra.

Kahtlemata tähendab see ka valikut kaduva ja kadumatu vahel, ja paraku on inimese igapäevased valikud tihtipeale just nii labased ja väiksed, et ei küünigi kaugemale ega kõrgemale Pauluse poolt Epistlis nimetatud rahaahnusest, ent seda enam tuleks jutluses rõhutada, et see, mida me taolisi väikseid ja labaseidki valikuid tehes tegelikult võidame või kaotame, ületab kõik maailma hüved ja rikkused, nii ainelised kui isegi moraalsed. Väga lihtsustatult öeldes: meie valik ei ole, kas olla hea või halb inimene, vaid kas olla või mitte olla inimene, sest oma hinge kaotamine või leidmine tähendab just seda ja ei midagi vähemat. Ilma Kristusest ei ole me mitte midagi – just nii, nagu arutleb apostel Paulus Filipi kirja 3. peatükis, mida siin tasuks kindlasti kõrvale lugeda.

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Jeesuse jüngrid on alati valiku ees: kas käia koos Temaga või mitte. Kui valime esimese, siis ei saa me valida ka muud teed kui vaid Tema oma – kannatuste ja risti tee. See tähendab, et kõik kannatused, mis meile elus osaks saavad, omandavad seniolematu tähenduse: neist saab osa meie kutsumusest loobuda iseendast, «kaotada oma hing» selleks, et oma hing, s.t iseennast ja tegelik, päris elu, milleks on üksnes Kristus, tõeliselt leida.
2. Nagu Peetrusel (ja küllap teistelgi jüngritel), on meilgi tihtipeale raske sellega leppida. Mitte ainult seetõttu, et meie arvates ei tohiks Jumal tahta, et Tema armsad kannatavad, vaid peaks nad kõikvõimaliku õnnistusega üle külvama, vaid ka seetõttu, et nii tihti kaaluvad meie väiksed, lausa närused soovid või «vajadused» kui mitte teoorias, siis paraku väga sagedases igapäevaelu praktikas üles selle, mis on tõeliselt väärtuslik ja igavene. Kui tihti oleme vähemagi kui läätseleeme eest olnud valmis müüma oma hinge?
3. Jeesuse sõnad sellest, et Inimese Poeg tuleb ja tasub igaühele tema töö, s.t tema eluviisi ja -valikute kohaselt, peaksid olema meile äärmiselt tõsiseks hoiatuseks. Mitte seetõttu, nagu Ta tuleks ja hakkaks meie häid ja halbu tegusid kaaluma – seda pole Tal vaja teha, Ta lihtsalt laseb igaühel kätte saada selle, mille too on juba valinud. Kes on valinud läätseleeme, saab ehk korraks kõhu täis – aga millise valu hinnaga: «Kes tahavad rikastuda, need langevad kiusatusse ja lõksu, paljudesse rumalaisse ja kahjulikesse himudesse, mis vajutavad inimesed sügavale hävingusse ja hukatusse.» (1Tm 6:9) Ainsaks julgustuseks ja lootuseks on see, et kuigi meil ei ole anda midagi oma hinge lunaks, on Tema, meie Õnnistegija, andnud ennast meie eest, et me ei hukkuks, vaid võiksim «hakata kinni igavesest elust, milleks oleme kutsutud» (vrd 1Tm 6:12).